

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pavli Laymann è Societate I: Theologiae Moralis
Compendiv[m] absolutissimum et in quinq[ue] libros
partitum**

Laymann, Paul

Moguntiae

4. De contritione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40716

Omnia sacramenta cum salutaris Crucis signo ad- 8
 ministrantur ex praxi & consuetudine Ecclesiæ.

NB. Licet ponamus, nullum omnino vinculum
 consistere in pœnitente afferente solum peccata præ-
 sentis confessionibus deleta; non ideo tamen for-
 mam absolutionis falsam fieri, quia sensus eius est:
 Absoluo te à peccatis tuis, id est, confero tibi grati-
 am sanctificantem suapte natura vim habentem re-
 mittendi peccata, quæ & quatenus in pœnitente ri-
 gide eorum remissionem disposito inexistunt.

Absolutio sacramentalis non nisi verbis vocali-
 bus fieri potest, præsentem eo, qui absoluitur, idque
 secundum praxin Ecclesiæ haud dubiè profectum
 Christi institutione. Quod si Christus dominus
 prescripserit etiam in absentem sententiam ferri, si-
 cuti in externo foro iudiciali, alia esset ratio: sed
 tam ex praxi Ecclesiæ constat, Christi mentem
 voluntatem esse, vt absolutio non nisi præsentis
 datur.

Veruntamen hæc minimè obstant, quominus sa- 9
 cerdos pœnitentem, quem reperit morti proximū,
 ante aduentum illius signa contritionis edidisse,
 Confessarium perisse, aut peccata sua in schedu-
 la memorasse illum constet, propter extremam neces-
 sitatem sacramentaliter absolvere possit, licet in præ-
 sentia sacerdotis nullum confessionis faciendæ si-
 quum edat, vt dicam infra cap. 7.

C A P. I V.

De Contritione.

Verā contritiōē (quæ est animi dolor ac de- 1
 restatio de peccato cōmisso cū proposito nō pec-
 cātū in cetero) nō requiritur certus gradus intētionis

Vuu 4 neque

neque absolute necessaria est de vno peccato mortali magis conteri, quam de alio. Nam ubi est substantia contritionis, per quam applicatiue detestamur peccatum supra omne malum repugnans summè bono dilecto per fidem cognito, ibi est vera contritio; & sufficiens dispositio ad remissionem cuiusque peccati mortalis, sed in quocunque intensiois gradu consistere potest substantia contritionis, qualem descripsimus Ergo.

- 2 Ad veram contritionem, per quam peccator iustificatur, mora temporis non requiritur: Ratio, quia secundum Dei voluntatem ac misericordiam (quae facta apprehensione obiecti unico momento elici potest) vltima dispositio est ad gratiam sanctificantem: posita autem dispositione vltima, statim eodem momento sequitur forma. Ergo.
- 3 Vnus simplex contritionis dolor de omnibus peccatis mortalibus generali ratione apprehensis ad iustificationem extra vel intra sacramentum per loquendo sufficit. Probat. Nam si adest vera contritio, statim eodem momento sequitur gratia iustificans: vera autem contritio adest, si homo vnicum vel plura, aut omnia peccata animo apprehensa detestetur, tanquam summum malum repugnans Deo summè dilecto. Ergo: sed hoc intelligendum, si confessio ob inopiam confessarii impossibilis sit; alioquin propter obligationem confessionis nemo dubitat, omnia peccata mortalia in memoriam reuocanda esse, vt omnia secundum speciem & numerum explicari possint.
- 4 Ad valorem sacramenti poenitentiae requiritur, vt dolor internus aliquo modo antecedar confessionem peccati. Probat, quia externa peccatorum con-

confessio, vt sit pars sacramenti, debet procedere ab interna pœnitentia, eamque significare, quandoquidem materia sacramenti est confessio dolorosa, hinc sacramentalis confessio non est mera peccatorum explicatio, sed accusatio sui ipsius, tendens ad reconciliationem cum Deo, vnde pro maiori securitate consultum est præmittere confessionem generalem, vt si ante dolor ex generali motiuo conceptus non erat, saltem tum concipiatur.

NB. Necessè est ex sententia Suarez, vt dolor animi post peccatorum narrationem habitus exteriori aliquo signo declaretur, saltem humiliando se coram sacerdote & absolutionem petendo.

Quod si confessarius dubitet de confitentis interna dispositione, excitare eum debet ad dolorem de peccatis paulo ante narratis tum concipiendum, tum ore profitendum.

Ad sacramentum pœnitentiæ non sufficit dolere, quod non satis doleas. Cum enim dolor de peccatis non qualiscunque, sed ex motiuo supernaturali conceptus, adque omnia mortalia saltem implicite extendens sit essentialis pars sacramenti, manifestò liquet, si talis non adsit, quantumuis non adesse doleas, irritum esse sacramentum. Quod si quis tamen doleat, quod magnitudini peccatorum non satis proportionatum dolorem habeat, signum est, eum satis dolere & absolutionem mereri. Deinde si quis arbitretur se non satis dolere, cum tamen ex animo cupiat, eximendus est ei scrupulus.

Sufficit ad iustificationem implicitum propositum de cætero non peccandi, quod in ipsa detestatione peccati virtualiter continetur. Probat, quia in simplici actu detestationis peccatorum ex motiuo

Vuu 5 tiuo

riuo supernaturali homo sufficienter disponitur ad iustificationem, cum interim fieri possit, vt de vita in posterum instituenda, aut peccatis euitandis nihil cogitet, praesertim si morti propinquus sit. Caeterum cum odium peccati suapte natura excitare soleat in homine voluntatem seu propositum illius declinandi, ideo dixi, in vera detestatione peccatorum virtualiter contineri propositum emendationis; adeo quidem, vt si homini verè de peccatis dolenti huius rei cogitatio occurrat, statim etiam moueatur ad propositum (quod confessarii exigere debent à confitentibus) omnia mortalia peccata in posterum cauendi..

7 Propositum in posterum abstinendi à peccato in poenitente efficax esse debet, ita vt dum talis animi dispositio, seu voluntatis propositum durat, re ipsa moueatur homo ad occasiones peccatorum amouendas, & omnem aliam operam adhibendam, quæ ad vitanda peccata necessaria esse videtur: Ratio, quia propositum finis, si absolutum firmumque sit, statim mouet voluntatem ad quærenda & amplectenda media necessaria.

8 Accidit interdum, vt quis verum propositum habeat abstinendi à peccato, & existimet, se non omnino vitaturum esse, vel certum aliquod peccatum non effugiturum, quia antea etiam voluntatis suæ inconstantiam expertus fuerat: Ratio, quia vel le ac proponere voluntatis actus est, existimare autem se facturum, quod voluntas proposuit, actus intellectus, qui ex proposito illo necessario non consequitur ob humanæ voluntatis cognitam inuersionem. Vnde confessarii poenitentes non debent adigere

gere ad specialem promissionem vel iuramentum
de hoc vel illo peccato in posterum non patrandum,
nisi in crimine pernicioso Reipublicæ & prodi-
tionis.

Occasiones & pericula peccandi propinqua (que
scilicet spectatis omnibus circumstantiis difficulter
& vix aliquis euitaturus putatur) pœnitens ordina-
te amouere obligatus est, iuxta Eccles. 3. *Qui amat
periculum, peribit in illo.* Et Christi Matth. 18. *Si
manus vel pes tuus scandalizat te, abscinde illum:* Non
rem pericula remota (quæ homo facile euitare
potest.)

Quod si periculum propinquum seu occasio mor-
taliter peccandi sine graui incommodo corporis, I
famae, fortunarum tolli non possit, tunc consilium
quidem est minorem illam iacturam bono securita-
tis animæ posthabere, sed non præceptum: Ratio,
quia occasio peccandi in se peccatum non est, neque
necessitatem infert, aut animi libertatem aufert,
quare cum eo consistere potest peccatorum dete-
ctatio.

Qui sæpius eandem speciem peccati ad confes-
sionem affert, iterum absoluendus est, si nouum e-
mendationis propositum ostendat (quia vt S. Hie-
ron. Non solum septies, sed etiã septuagies septies
delinquenti, si conuertatur ad pœnitentiam peccata
condonantur) quod aliquibus signis cōfessarius co-
gnoscere poterit, si post proximam confessionem rari-
us, quàm ante solebat, lapsus fuit: Secundò, si mediis
confessario præscriptis vsus. Tertiò, si occasiones
remouet. Sed licet talia non præstitit, tamen est ab-
soluendus, quia licet antea propositum inefficax ha-
berit, nunc tamen verum & efficax concipere potest,
idque

idque affirmanti credi plerunq; debet, cum ipse sit sui accusator, defensor & testis.

Quod si pœnitens dolore & indignatione propter relapsus suos concepta iterum iterum sæpius confitendo pœnitentiæ & confusionis suæ remedia quærir, talis cœnseri debet bene dispositus,

11 Concubinarius ordinariæ absolui non debet, nisi spondeat, concubinam quamprimum à se amandaturum. Quanquam fieri possit, vt aliquis semel aut iterum admonitus restitutionem non fecerit, aut concubinam non dimiserit, nunc tamen euidentiora signa maturæ voluntatis præ se ferat, vt eius promissio acceptari, & absolutio dari possit.

Quod si quis in graui infirmitate vel quouis periculo constitutus, alium hominem facile habere non possit, qui ei necessaria ministret, præter concubinam, ad quam tunc pœnitens carnis affectum non gerat, ideoq; putet, se eius occasione non lapsurum, cum primum autem conualuerit, statim se amandaturum promittat, tali casu permitti poterit, si scandalum absit videlicet in concubinato occulto.

12 Nullum etiam veniale peccatū in hac vita à Deo homini remittitur absque pœnitentia saltem virtuali. Ratio, quia veniale est aliqualis deordinatio & macula mentis conuersæ ad bonum creatum, aliquo modo contra auctoritatem ac legem Dei, cuius proinde amicitiam licet non tollat, tamen aliquatenus impedit. Talis autem deordinatio & auerſio mentis, tametsi actualiter cesset v. c. in homine dormiente, vel ad alia animum applicante, manet tamen habitualiter & secundum voluntatem interpretatiuā, donec per contrarium actum alicuius pœnitentiæ supernaturalē retractetur.

Vera

Vera contritione omnia mortalia delentur, sed ^{1 3}
 non omnia venialia, quia fieri potest, vt cum vera
 contritione & hominis iustificatione venialia aliqua
 peccata consistant, siue secundum actualem affectū,
 siue secundum habituales tantum & nondum re-
 tractatam voluntatem.

Sola attritio in homine iusto non videtur esse suf- ^{1 4}
 ficiens ad remissionem peccatorum venialium extra
 sacramentum, quia peccatum etiam veniale est ali-
 quomodo contra Deum, quippe auersio aliqua &
 recessus à Deo, Ergo extra sacramentorum privile-
 gium remitti non debet, nisi per pœnitentiam seu
 detestationem peccati conceptam propter Deum,
 seu per quam conuertatur homo ad Deum, quæ est
 contritio.

Peccatum veniale nunquam remittitur nisi simul ^{1 5}
 infundatur gratia sanctificans, sed gratia sanctificans
 homini extra sacramentum nō infunditur, sine actu
 formali aut virtuali charitatis Ergo cū attritio ex cha-
 ritate non procedat, sed solum cōtritio sequitur per
 attritionē in homine iusto nō remitti venialia Maior
 probatur: quia esto Deus per absolutam potenti-
 am remittere possit peccatum sola condonatione
 extrinseca, quod scholastici disputant, certum tamē
 est, conuenientius esse, vt id faciat per infusionem a-
 licuius doni intrinsecè inhærentis, quæ est gratia
 sanctificans. Minor probata fuit lib. 2. Tract. 3. c. 1.
 n. 1. Quod iustus extra sacramentum sine actu cha-
 ritatis gratiæ augmentum consequi non possit.

NB. Peccatorum venialium remissionem à Deo
 consequimur per orationem dominicam, vel alias
 preces continentes in se petitionem veniæ peccato-
 rum, imò per quoduis opus bonum v. c. Eleemosy-
 nam,

nam, ieiunia, si ea intentione fiat, ut per id peccatorum remissionem mereamur; Hæc tamen intelligi debent, ut fiant propter amorem Dei seu ex charitate Dei, sine qua opera quæcunque homini nihil profunt ad salutem.

- 16 Peccatum veniale **Q**ui simul habet originale aut mortale nunquam sine eo remittitur: Ratio, Quia peccatum veniale est quædam diuersio à Deo, Ergo non potest deleri, nisi per actum hominis ad Deum conuersi ipsique grati.
- 17 Sacramentalia signa, pura, aqua benedicta, agnecerei, non habent vim per se, & immediatè remittendi peccata, sed tantum remotè, quatenus propter preces Ecclesiæ impetrant nobis à Deo auxilia gratiæ præuenientis, & alia beneficia. Probat ex eo, quod peccata etiam venialia non remittantur homini sine interiore pœnitentiæ & gratiæ infusione. Quamobrem Ecclesia non habet potestatem extra collationem sacramenti certò & infallibiliter remittendi peccata, secundum reatum culpa. Alia verò ratio est de remissione pœnæ per indulgentias. Cum enim illa sit extrinseca quædam condonatio, non requirit internam hominis renouationem.
- 18 Etiam ad remissionem venialium peccatorum extra & intra sacramentum requiritur propositum salutem virtuale ea in posterum vitandi: Nam ad remissionem etiam venialium requiritur pœnitentia, Ea autem necessario includit tale propositum.
- 19 Multum discrimen est inter propositum requisitum ad remissionem peccati mortalis, & propositum requisitum ad remissionem venialis. Nam primo propositum vitandi mortalia, sicut & ipsa con-

trinitio

trito vel attritio debet se ad omnia explicitè vel implicitè extendere, propterea, quod vnum mortale sine alio remitti non possit, neque vnquam hominis iustificatio fieri, manente actuali aut habituali affectu ad peccatum mortale; quippe cui gratia iustificans per se ac formaliter repugnat.

Contra verò nihil obstat, quin vnum veniale homini remittatur, altero remanente, vel secundum habitualement & non retractatam voluntatem, vel etiam secundum actualement affectum, seu peccandi propositum: Ratio, quia licet gratia sanctificans ad remissionem peccati venialis concurrat, tamen non expellit omne peccatum veniale; quandoquidem peccatum veniale in actu & habitu consistere potest cum gratia sanctificante: Non item mortale. Secundò, ad remissionem mortalium requiritur propositum abstinendi ab omnibus non tantum in sensu diuiso, sed etiam composito seu collectiuo; ita vt animus sit non tantum singula, sed etiam omnia simul cum Dei gratia vitare; **Sed** ad remissionem venialium non requiritur propositum vitandi omnia simul & collectiuè, ita vt animus sit, nunquam venialiter peccandi, ne quidem ex animi subreptione; hoc enim sine specialissima Dei gratia homini in hac vita impossibile est; Impossibile autem non est voluntas vel propositum.

Per pœnitentiam peccata non sopiuntur, sed penitus extinguuntur, Actor. 3. Tit. 2. Psal. 50. At vero bonorum operum merita, quæ in statu peccati velut opita & impedita erant, per pœnitentiam reuiuiscunt. Non item peccata reuiuiscunt per relapsum. Probatum prius, quia priuatio gloriæ aternæ tanquã merce-

mercedis debitæ fundatur in peccato postea cõmito tanquam fundamento & radice; si igitur peccatum per pœnitentiam & iustificationem sublatum sit, recuperatur meritum, seu ius gloriæ cœlestis, quo peccator se indignum interim reddebat. Posterius probatur, quia quod semel absolutè deletum est, id amplius non reuiuiscit, sed peccatum per pœnitentiam penitus deletur, & auferitur. Ergo. Vnde illud Apostoli Rom. 5. Non sicut delictum, ita & donum seu gratia remissionis, quia Deus multo prior est ad miserendum, quàm ad puniendum.

C A P. V.

De Confessione.

¹ **C**onfessio omnium peccatorum mortaliũ particularim facienda sacerdoti, quatenus adhibita morali diligentia fieri potest diuino iure necessaria est iis, qui post baptismum lapsi fuerunt. Nam vniuersa semper Ecclesia intellexit Apostolos, eorumque in sacerdotio successores à Christo in Cœlos ascensuro Iohannis 20. Veluti præsides ac iudices constitutos fuisse, data ipsis potestate criminum post baptismum commissã, tum remittendi, tum retinendi, seu alligandi, ita vt sine illorum absolutione, criminum venia obtineri non possit. Hoc autem interioris fori iudicium lapsis necessarium, incognitã causã siue criminibus à Reo particularim nõ explicatis, exerceri nequaquam potest, cum aliaratione sacerdotes cognoscere nequeant, quænam peccata remittenda, & quæ retinenda.

² Patres Antiqui, maximè Pacianus, S. Athanasius, Ambrosius. Chrysostr. Cyril. Hiero. Victor. August. testantur, Apostolos, eorumque in sacerdotio successo-